ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1953

Vyhlásené: 31.12.1953 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

**111.**

**Vládne nariadenie**

zo dňa 18. decembra 1953

**o základných fondoch hospodárskych organizácií.**

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 9 ods. 2 a § 13 ods. 2 zákona č. 106/1951 Sb., o úprave financovania národných a komunálnych podnikov:

**§ 1.**
**Účel nariadenia.**

Význam základných fondov, ktoré sú v správe hospodárskych organizácií štátneho socialistického sektora a sú ako národný majetok zdrojom bohatstva a blahobytu pracujúceho ľudu, vyžaduje, aby ich správa bola upravená jednotne a spravovala sa zásadami, ktoré by zabezpečovaly ich najúčelnejšie a najhospodárnejšie využitie a stále zveľaďovanie. Tieto zásady treba primerane uplatniť i na ostatné hospodárske organizácie.

**§ 2.**
**Rozsah platnosti.**

(1) Toto nariadenie platí pre všetky hospodárske organizácie (ďalej len „podniky“) s výnimkami ďalej uvedenými.

(2) Pre banky, štátne sporiteľne a Štátnu poisťovňu platí toto nariadenie, len pokiaľ osobitné predpisy o hospodárení týchto ústavov neustanovujú inak.

(3) Na podniky pre zahraničný obchod, Prvú českú zaisťovňu a na ľudové družstvá sa vzťahujú len ustanovenia § 3, § 6 ods. 1 a 2 a §§ 7, 8, 14 a 15 tohto nariadenia, a to primerane.

**§ 3.**
**Pojem základných fondov.**

(1) Základnými fondami podniku sú hmotné predmety, ktorých doba upotrebiteľnosti je dlhšia než jeden rok a ktorých hodnota je vyššia než limit určený podľa predpisov o účtovnej evidencii; sú to najmä budovy, stavby, stroje a iné zariadenia, inventár a tiež pozemky. Bez zreteľa na hodnotu patria k základným fondom poľnohospodárske stroje a poľnohospodárske náradie (nie však ručné), dospelé ťažné a chovné zvieratá, dospelá hydina a včelstvá.

(2) K základným fondom nepatrí pracovný odev, pracovná obuv a posteľná výbava, bez zreteľa na hodnotu a dobu upotrebiteľnosti, špeciálne nástroje a špeciálne prípravky, bez zreteľa na hodnotu, a mladé zvieratá a zvieratá vo výkrme.

### § 4.
### Podstata správy.

Podnik, ktorý spravuje základné fondy, je oprávnený a povinný vo vlastnom mene so starostlivosťou riadneho hospodára a s obmedzeniami uvedenými v tomto nariadení mať ich v držbe a v evidencii, ochraňovať, udržovať, zveľaďovať ich a užívať ich a nakladať s nimi čo najúčelnejšie, ako to vyžaduje plnenie úloh štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva.

### § 5.
### Kompetencia čo do správy.

(1) Základné fondy má zásadne spravovať podnik, ktorý je poverený úlohami, pre plnenie ktorých základné fondy celkom alebo prevažne slúžia; výnimky sú možné len zo závažných hospodárskych alebo iných dôvodov.

(2) V pochybnostiach o kompetencii čo do správy základných fondov medzi podnikmi podriadenými tomu istému ústrednému úradu rozhoduje orgán im priamo spoločne nadriadený; medzi podnikmi z odboru pôsobnosti rôznych ústredných úradov rozhodujú tieto úrady vo vzájomnej dohode.

(3) Ustanovenie odseku 2 platí obdobne pri pochybnostiach a kompetencii čo do správy základných fondov medzi podnikmi a rozpočtovými organizáciami.

### § 6.
### Evidencia.

(1) Riadna správa základných fondov predovšetkým vyžaduje, aby základné fondy boly podľa osobitných predpisov zistené, spísané, ocenené a evidované. Podnik je ďalej povinný sledovať, najmä pri inventarizácii, či základné fondy čo do skutočného množstva, druhu a stavu súhlasia s evidenciou.

(2) Podnik sa stará aj o to, aby hranice jeho pozemkov boly vytýčené a omedzníkované a hraničné znaky udržované.

(3) Podnik je povinný dbať o poriadok vo verejných knihách, najmä aby v nich bol zapísaný ako vlastník československý štát s vyznačením podniku, ktorý základné fondy spravuje.

### § 7.
### Ochrana základných fondov.

(1) Podnik je povinný urobiť predpísané, poprípade vhodné opatrenia, najmä bezpečnostné a protipožiarne, aby sa predišlo poškodeniu, zničeniu, strate alebo zneužitiu základných fondov.

(2) Na zabezpečenie výkonu práv vyplývajúcich zo správy základných fondov je podnik povinný použiť včas všetky právne prostriedky, najmä domáhať sa ochrany vlastníckeho práva a držby, uplatňovať nároky na náhradu škody a dávať podnet k trestnému stíhaniu.

### § 8.
### Údržba a generálne opravy.

Podnik je povinný udržovať základné fondy v riadnom užívateľnom stave, najmä včasným, pravidelným a hospodárnym vykonávaním bežných opráv, aby sa predišlo predčasným generálnym opravám, poprípade zadovažovaniu nových základných fondov. Bežné opravy treba zabezpečiť v ročnom pláne, generálne opravy aj v dlhodobom pláne.

### § 9.
### Využitie základných fondov; prebytočné základné fondy.

(1) Sústavné zvyšovanie výroby, produktivity práce a znižovanie vlastných nákladov vyžaduje, aby všetky základné fondy v podnikoch boly plne využité. Podnik je preto povinný plné využitie základných fondov zabezpečiť, spravujúc sa pritom v podrobnostiach osobitnými predpismi, najmä štatútom.

(2) Základné fondy, o ktorých podnik pri sostavovaní alebo zmene plánu zistí, že nebudú využité alebo že budú využité len v nepatrnej miere, považujú sa za prebytočné. To neplatí o základných fondoch v rezerve a o základných fondoch inštalovaných do prevádzky, avšak podľa pokynov príslušných orgánov nepoužívaných (daných do konzervácie). Podnik je povinný o prebytočných základných fondoch podať do 30 dní po zistení prebytočnosti zprávu nadriadenému orgánu a upozorniť, ktorá hospodárska alebo rozpočtová organizácia má o ne záujem.

(3) Nadriadený orgán prevedie prebytočné základné fondy na podnik alebo rozpočtovú organizáciu v odbore svojej pôsobnosti, kde sú potrebné. Ak zistí nadriadený orgán, že v odbore jeho pôsobnosti nemožno prebytočné základné fondy využiť, ohlási to ústrednému úradu, ktorý postupuje obdobne. Ak nemožno prebytočné základné fondy využiť v odbore pôsobnosti ústredného úradu, prevedú sa do správy podniku alebo rozpočtovej organizácie v pôsobnosti iného ústredného úradu, kde je o ne záujem.

(4) Ministerstvo financií určí po dohode so Štátnym úradom plánovacím, ako sa hlásia prebytočné základné fondy a zisťujú organizácie, u ktorých môžu byť tieto fondy najlepšie využité. Štátny úrad plánovací môže určiť, ktoré prebytočné základné fondy smú byť z pôsobnosti ústredného úradu prevádzané len so súhlasom Štátneho úradu plánovacieho.

### § 10.
### Likvidácia základných fondov.

(1) Základné fondy podnikov, ktoré sa staly neupotrebiteľnými a nemožno ich urobiť upotrebiteľnými vôbec alebo len po neúmerne nákladnej oprave, sa vyraďujú likvidáciou. Predmety z likvidácie sa zužitkujú v podniku alebo predajú podľa toho, čo je hospodárnejšie. Predaj týchto predmetov sa vykonáva zásadne prostredníctvom podnikov socialistického sektora.

(2) O likvidácii základných fondov a o tom, ako sa naloží s predmetmi z likvidácie, rozhoduje vedúci podniku (závodu) na základe vyjadrenia komisie složenej zo zamestnancov podniku, poprípade iných vecí znalých osôb. Členov komisie určí vedúci podniku (závodu); jedným z členov komisie musí byť ustanovený hlavný (vedúci) účtovník alebo jeho zástupca. O likvidácii sa spíše zápisnica. Likvidácia strojov a iných zariadení do šrotu vyžaduje schválenie ústredného úradu.

(3) Ustanovenie odseku 2 platí primerane i pre likvidáciu základných fondov v dôsledku ich straty alebo krádeže a u dospelých chovných a ťažných zvierat, dospelej hydiny a včelstiev aj v dôsledku ich uhynutia.

(4) U dospelých chovných a ťažných zvierat a dospelej hydiny považuje sa za likvidáciu aj prevedenie do výkrmu, predaj alebo zabitie, u včelstiev ich predaj. Zápisnica o likvidácii môže byť nahradená iným dokladom.

(5) Dňom určeným v rozhodnutí o likvidácii, poprípade skutočnosťou uvedenou v odseku 4, strácajú základné fondy v podniku svoju povahu.

### § 11.
### Prenájom.

(1) Prebytočné základné fondy, ktoré nemožno previesť (§ 9 ods. 3) ani scudziť, môžu sa prenajať, a to predovšetkým organizáciám štátneho socialistického sektora. O prenájme sa spíše listina.

(2) Prenájom miestností na účely obytné alebo prevádzkové sa spravuje predpismi o hospodárení s bytmi alebo s inými miestnosťami.

### § 12.
### Prevody správy základných fondov.

(1) Správa základných fondov sa prevádza medzi podnikmi navzájom, len ak ide o základné fondy prebytočné alebo ak to vyžaduje všeobecný záujem. Zo správy podnikov do správy rozpočtových organizácií a naopak môžu byť základné fondy prevedené, pokiaľ to pripúšťajú i predpisy platné pre rozpočtové organizácie. Prevod správy sa robí administratívne a bezplatne.

(2) Ústredný úrad alebo orgán ním poverený môže v odbore svojej pôsobnosti administratívnym opatrením previesť základné fondy zo správy podniku do správy iného podniku (vyčleniť ich a zároveň začleniť) alebo do správy rozpočtovej organizácie: ak ide o prevod do správy podniku alebo rozpočtovej organizácie v odbore pôsobnosti iného ústredného úradu, robia sa administratívne opatrenia po dohode obidvoch ústredných úradov.

(3) Ak ide o základné fondy menšieho hospodárskeho významu, môže byť administratívne opatrenie (odsek 2) nahradené písomnou dohodou podniku s iným podnikom alebo rozpočtovou organizáciou, schválenou kompetentným ústredným úradom alebo orgánmi ním poverenými. Schválenie nie je potrebné, ak ide o základné fondy, ktorých úhrnná obstarávacia hodnota, v ktorej sú vedené v účtovnej evidencii, prevyšuje 20.000 Kčs, pokiaľ si kompetentný ústredný úrad nevyhradí schvaľovanie prevodov správy základných fondov o obstarávacej hodnote nižšej. Minister financií môže po dohode s vedúcimi zúčastnených ústredných úradov sumu 20.000 Kčs zvýšiť buď pre odbor určitého ústredného úradu alebo pre určité druhy základných fondov.

(4) Administratívne opatrenie alebo dohoda (odseky 2 a 3) musí obsahovať podstatné náležitosti, najmä označenie podniku odovzdávajúceho, podniku (rozpočtovej organizácie) prejímajúceho, určenie predmetu prevodu, jeho obstarávaciu hodnotu a výšku oprávok, poprípade ustanovenie o závadách, pohľadávkach a záväzkoch a deň prechodu správy.

(5) Oprávnenie ministra financií udeľovať súhlas na začlenenie národného majetku do podnikov, vyhradené mu predpismi o národných podnikoch, nie je dotknuté.

### § 13.
### Scudzenie a zaťaženie základných fondov.

(1) Základné fondy nemôžu byť scudzené alebo zaťažené, a to ani exekučne, pokiaľ sa v osobitných predpisoch alebo v tomto nariadení neustanovuje inak.

(2) Prebytočné základné fondy, ktoré nemožno previesť (§ 9 ods. 3), môže podnik v záujme rozvoja národného hospodárstva alebo v inom všeobecnom záujme scudziť ľudovým družstvám alebo dobrovoľným organizáciám, poprípade aj pracujúcim.

(3) Pracujúcim môžu byť scudzené rodinné domčeky a podobné drobné stavby (napr. chaty), podiely k nim alebo pozemky pre ich stavbu a pre zriadenie záhradky. Pozemky možno tiež scudziť na odstránenie stavebných, hospodárskych alebo zdravotných závad pri budovách.

(4) Základné fondy sa scudzujú zásadne odplatne, a to za bežnú cenu (§ 367 obč. zák.), za inú cenu alebo bezodplatne len zo zvlášť závažných dôvodov.

(5) Scudzenie základných fondov robí sa písomnou formou a vyžaduje schválenie ústredného úradu.

### § 14.
### Odpisovanie základných prostriedkov.

(1) Riadne vykonanými odpismi základných prostriedkov, t. j. peňažných prostriedkov vynaložených na zadováženie základných fondov, vyjadrujúcimi ich postupné opotrebenie, zabezpečujú sa finančné prostriedky na ich obnovu a generálne opravy a obstaráva podklad pre správne zistenie nákladov na výrobu a obeh.

(2) Odpisy sa vypočítavajú z pôvodnej alebo reprodukčnej obstarávacej hodnoty (odpisová základňa) podľa všeobecných noriem odpisov, smerných noriem odpisov alebo (osobitných) noriem odpisov.

(3) Ministerstvo financií po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi určí podrobnosti, najmä všeobecné a smerné normy odpisov. Tým nie sú dotknuté predpisy o účtovnej evidencii, ktoré splnomocňujú ústredné účtovné jednotky určiť normy odpisov.

### § 15.
### Generálna inventarizácia.

Ak nezodpovedá v dôsledku vývoja cenovej hladiny hodnota základných fondov vedená v účtovnej evidencii už všeobecne ich reprodukčnej obstarávacej hodnote, základné fondy sa novo ocenia na podklade údajov obstaraných generálnou inventarizáciou. Generálnu inventarizáciu spojenú s novým ocenením nariaďuje Ministerstvo financií a určí pritom rozsah, spôsob a podmienky vykonávania.

### Splnomocnenie.

### § 16.

(1) Ministerstvo financií po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi môže určiť výnimky a odchýlky z tohto nariadenia.

(2) Ministerstvo financií môže pre odplatné nadobúdanie základných fondov podnikmi od súkromníkov určiť podmienky, poprípade také nadobúdanie obmedziť alebo i vylúčiť.

### § 17.

Ministerstvo financií po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi vydá podľa potreby podrobnejšie predpisy na vykonanie tohto nariadenia.

### § 18.
### Účinnosť.

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1954; vykonajú ho všetci členovia vlády.

**Dr. Dolanský v. r.**

**gen. arm. Dr. Čepička v. r.**

**Kopecký v. r.**

**Uher v. r.**

**Barák v. r.**

**Beran v. r.**

**David v. r.**

**Dvořák v. r.**

**Ďuriš v. r.**

**Ing. Jankovcová v. r.**

**Jonáš v. r.**

**Krajčír v. r.**

**Krosnář v. r.**

**Dr. Kyselý v. r.**

**Málek v. r.**

**Maurer v. r.**

**Dr. Nejedlý v. r.**

**Dr. Neuman v. r.**

**Nosek v. r.**

**Plojhar v. r.**

**Poláček v. r.**

**Pospíšil v. r.**

**Ing. Púčik v. r.**

**Reitmajer v. r.**

**Smida v. r.**

**Ing. Šimůnek v. r.**

**Dr. Škoda v. r.**

**Dr. Šlechta v. r.**

**Štoll v. r.**

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.